

je pa častni čin za obe strani, za gosp. Močnika in za društvo.)

S tem so bile obravnave končane. Predlogu gosp. Stanonika, naj bi ostal tudi še zanaprej dosedanji odbor, osobito pa društvu na čelu mil. gospod prošt dr. Ant. Jarc, so vsi nazoči enoglasno pritrdili, in tako ostanejo tudi še za naprej: prvosednik mil. gosp. prošt dr. Ant. Jarc, blagajnik in tajnik g. Močnik, odborniki pa gg. Borštnik, Čenčič, Govekar, Kuhar, Praprotnik Andrej, Praprotnik Franc in Tomšič.

Za pregledovalce računov so bili voljeni gg. Stegnar, Belar in Žumer.

S tem je bilo zborovanje „Vdovskega učiteljskega društva“ sklenjeno. (Dal. prih.)

Obravnave deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

Sedma seja 26. sept. (Dalje.) Med nemškutarji se oglasi Gariboldi ki se izdà za načelnika „Schulvereina“ in se silno jezi nad Klunovo interpelacijo. Pri tem zaide pa tudi na stransko pot in pravi, da župnik v Beli peči (Weissenfels) poslovenjuje nemško faro, ker bere evangelij slovenski, pa še tudi v pridigi cele odstavke slovenski pripoveduje. Narodni poslanci in poslušalci se mu posmehujejo, da mora v govoru prenehati.

Za njim se oglasi poslanec gosp. Klun tako:

„Najprej moram vprašati, je li nemški „Schulverein“ hiša za šolo v Grčaricah občini res tudi izročil v last? Ker poročalo se mi je prav iz zanesljivega vira, da hiša, ki jo je g. Stampfel podaril „Schulvereinu“, ne pa tamošnji občini, ostane „Schulvereinova“ lastnina. Sicer pa moram omeniti, da tudi v Grčaricah živé posamezni Slovenci, ki so se tam naselili, pa ne hodi nam na misel, da bi zaradi njih v Grčaricah zahtevali slovensko šolo. Taki posamezni naseljenci se naposled povsod oklenejo večine, in v Grčaricah se bodo ponemčili, kakor se posamezni Kočevarji med Slovenci poslovenijo. To je splošno naravno pravilo, ki se ne dá ovreči. Naj pri tej priliki še nekoliko odgovorim gospodu predgovorniku.

Vitez Gariboldi je tožil, da se bere v Weissenfelsu tudi evangelij slovenski in vendar je zadnje ljudsko številjenje dokazalo, da v tej fari živi tudi precejšnje število Slovencev. Vitez Gariboldi je vprašal: kaj bi se zgodilo, ko bi se kaj takega zgodilo kje na Slovenskem? Kaj bi se reklo, ko bi se v kaki slovenski župi pridigovalo nemški? Povedati hočem, kar sem sam skusil, da se je v istini zgodilo. Vas Grčarice uže mnogo let nima duhovnika, in nemški prebivalci večidel hodijo v cerkev sosedne, popolnem slovenske fare. In kaj je storil tamošnji duhovnik? Rekel je nekega praznika s prižnice: „Vi slišite vsako nedeljo besedo božjo oznanjati v svojem jeziku, hodijo pa v cerkev tudi sosedje, ki sicer mirno poslušajo, pa nič ne umejo. Ne boste toraj zamerili, ako bom danes tudi njim pridigoval nemški, da tudi oni razumejo!“ (Klici: Čujte! Čujte!) In nobeden slovenskih ljudi se ni pritožil in mirno so obsedeli na svojih prostorih, dasiravno od pridige niso razumeli besedice. (Klici: Čujte! Čujte!) Mi Slovenci nismo tako nestrpljivi, kakor vi Nemci in prav iz srca tudi drugim privoščimo, kar sami za se zahtevamo. Gosp. Gariboldi je tudi oporekal, da bi imel nemški „Schulverein“ veleizdajske težnje. Toda pogledjmo, gospoda, kaj „Schulverein“ sam o tem pravi. V poročilu, ki ga

je društvo 18. maja t. l. podalo svojim udom, nahajajo se med drugim ti le odstavki, ki naj mi jih g. predsednik dovoli brati. (Govornik prebere potem dotične stavke, iz katerih je razvidno, da je „Schulverein“ v zvezi z društvom v Berlinu in da v porazumljenji med seboj delata.) Vprašam vas, gospoda, kak ropot bi bil, ko bi katero slovensko ali slovansko društvo bilo v zvezi z enakim društvom v Rusiji, Srbiji itd., koliko bi bilo krika in upitja o veleizdajstvu in kako bi se od strani nemškega časopisja in njega privržencev na to delovalo, da se tako društvo kar hitro zatre! V Lvovu se je proti Rusinom pred kratkim vršila velika pravda.

A kaj je vse delovanje Rusinov, katerega pa niso niti priznali proti delovanju nemškega „Schulvereina“, ki v svojem poročilu vse to svojo delovanje javno pripoznava! Sploh pa tudi nemški „Schulverein“ ni tako radodaren, kakor se trdi od nasprotne nemške strani. Ker čuje se, da je denarje, ki jih je dal za šolo na Smuku, vknjižil na tamošnje šolsko poslopje, denarje za šolo v Topli rebri pa na občinsko posestvo. Kakošno dobroto je toraj skazal našemu šolstvu? Naj še gosp. poročevalcu povem, da Stampfel v Pragi denarjev za maverlško šolo ni dal občini, ampak „Schulvereinu“, ki ž njimi gospodari, in jih bode obrnil po svoje, ako se njegova šola tam ne osnuje. Sicer pa še enkrat vprašam, ste šoli v Grčaricah in Ovčaku prepisani na dotični šolski občini?“

Vladni zastopnik Hočev ar odgovarja na stavljeno vprašanje in pripoveduje, kako ste se osnovali šoli v Grčaricah in v Ovčaku, kjer zaradi revščine tamošnjih prebivalcev prej ni bilo mogoče šole napraviti, dokler nista „Schulverein“ in Stampfel darovala poslopij. Stampfel je razun tega podaril za šolo tudi zemljišče. Poslopij ste za šolstvo uže odmenjeni, kedar se pa to zgodi, noben drug nima več gospodovati z njimi. (Gosp. vladni svetovalec in menda tudi deželni šolski svet takrat še ni vedel, da je dotična hiša v Grčaricah med tem pogorela, in da Stampfel ni podaril zemljišča, ampak samo poslopje.)

Apfaltrern nasvetuje konec obravnave, ki se tudi sprejme. Vendar pa še pridejo k besedi vsi govorniki, kar se jih je prej oglasilo.

Robič: „Na trditev poslanca gosp. pl. Gariboldija, da so prebivalci občine Weissenfels čisto nemški, odgovarjam ob kratkem, da to ni res, ampak iz svojega 14letnega službovanja na Kranjski gori pri grajščini Weissenfels mi je znano, da je trg Weissenfels in vas Nesseltal nemški, vasi Zagrad in Ahlete ste pa slovenski, in tudi v trgu Weissenfels je nekoliko Slovencev. V prejšnjih letih bralo se je evangelije in se je tudi pridigovalo v cerkvi slovenski vsako četrto nedeljo, če toraj sedanji duhoven ondi bere evangelij katerikrat slovenski, popravlja s tem nekoliko le to, kar je morebiti ta ali uni sprednik zanemaril. To sem hotel omeniti v pojasnilo, da se o sedanjem duhovnu sploh krivo ne sodi!“ (Dal. prih.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 15. okt. (Izv. dopis.) Na Kranjskem lože dihate, odkar se je Vaš deželni zbor zaključil; vsaj se opirate na opravičene razloge, da je nemškutarski stranki odzvonilo, in da mora z novimi volitvami boljša doba nastopiti. Tudi pri nas je dež. zastopu z letošnjo sesijo šestletni obrok potekel, v katerem se sicer ni kazala kaka posebna sreča nam Slovincem, al vendar strastnih napadov od nasprotne stranke nismo doživeli, in sklepov ni bilo takih, kateri bi nam bili prehude rane zasekali